

Canvi polític als Estats Units

Els Partit Demòcrata ha posat fi a l'hegemonia conservadora al Congrés dels Estats Units. En les eleccions celebrades el 7 de novembre, els demòcrates van aconseguir el control de la Cambra de Representants i el Senat, cosa que posarà les coses més difícils a George Bush. De fet, una de les primeres mesures del president va ser prescindir del secretari de Defensa Donald Rumsfeld.

Aquest cop les enquestes no es van equivocar, i la pulsó de canvi que es percebia entre la ciutadania nord-americana es va plasmar en una victòria contundent del Partit Demòcrata en les eleccions al Congrés dels Estats Units celebrades el passat dimarts dia 7 de novembre. Després de gairebé dotze anys de majoria conservadora al Capitoli, aquestes eleccions obren un nou temps polític al país, amb les consegüents repercussions que això pot representar a l'escena internacional. El càstig que el poble nord-americà ha infligit als republicans és incontestable.

Efectivament, les eleccions a la Cambra de Representants, que a diferència del Senat es renovava completament, han proporcionat una majoria còmoda als demòcrates, una tendència que també s'ha reflectit a les eleccions legislatives i executives estatals. Si bé Arnold Schwarzenegger va aconseguir mantenir el seu càrrec de governador de Califòrnia, sis altres estats han passat a mans de l'oposició demòcrata, entre els quals el d'Ohio, decisiu per al triomf de Bush al 2004. En total, els demòcrates controlaran 28 dels 50 governs estatals. Pel que fa al Senat, l'escó de Virgínia que ballava va anar a parar, finalment, als Demòcrates, de manera que la correlació de forces va quedar al seu favor amb 51 senadors contra 49 dels republicans.

Fi d'una hegemonia. Aquests resultats, doncs, representen la fi d'un cicle

polític als EUA marcat per l'hegemonia política i ideològica de la dreta religiosa, que va començar amb l'assetjament de Clinton durant el seu segon mandat gràcies a l'afer Lewinsky. Després dels atacs de l'11-S, el discurs patriòtic i el vot de la por davant nous atacs terroristes van acabar de consolidar l'èxit d'un projecte polític conservador que va donar en George Bush la seva més genuïna expressió. D'acord amb la desfeta del dia 7 de novembre, queda clar que els fonaments d'aquest projecte no han pogut resistir les esquerdes que ha introduït el fracàs de l'aventura iraquiana.

De fet, poques hores després que es coneguessin els resultats, cap analista polític als EUA no tenia gaires dubtes a l'hora d'assenyalar l'Iraq com la principal explicació del canvi de tornes entre els dos grans partits. Aquests candidats, com el cèlebre senador Rick Santorum, més directament associats a la guerra i, en general, a les polítiques de la Casa Blanca, van sortir clarament derrotats, mentre que els republicans que van distanciar-se del president, com el governador de Florida, Charlie Crist, van poder salvar els mobles. I és que bona part del triomf de l'oposició ha residit en la seva capacitat de convertir els temes d'abast nacional –sobretot l'Iraq i la gestió del president Bush– en el centre de la campanya, mentre els republicans intentaven infructuosament personalitzar les diverses curses electorals.

Els escàndols passen factura. No obstant això, rarament unes eleccions tenen una explicació unidimensional, i aquestes no en són una excepció. Sembla evident que els diversos escàndols de corrupció en què s'han vist immersos membres destacats del Partit Republicà durant la legislatura passada –entre els quals hi havia el seu portaveu a la Cambra de Representants, Tom DeLay– han passat factura als conservadors. De fet, Nancy Pelosi, que amb tota probabilitat es convertirà en la primera dona elegida com a presidenta de la Cambra de Representants i tercera autoritat del país, en el seu discurs de la nit electoral va situar com a la seva màxima prioritat la d'elaborar noves lleis per lluitar contra la corrupció al Capitoli. Per si no n'hi hagués prou, pocs dies abans dels comicis va esclatar un escàndol sexual que implicava directament Ted Haggard, el líder principal de l'Església evangèlica, i un home molt proper a Bush. Si a tot això sumem les suspicàcies al voltant dels informes sobre les armes de destrucció massiva de l'Iraq, és lògic que la confiança de molts votants en l'honestat dels republicans s'hagi esvaït, de manera que s'ha creat, alhora, una atmosfera favorable al canvi polític.

Per últim, l'economia ha estat també un factor que cal tenir en compte, sobretot en algunes conteses clau en la lluita pel Senat. Per exemple, tant a

Bush es carrega Donald Rumsfeld

Els efectes de la desfeta republicana no es van fer esperar ni tan sols 24 hores. Sorprenentment, en la seva primera roda de premsa post-electoral, Bush va anunciar el cessament d'un dels seus homes de màxima confiança, Donald Rumsfeld, com a secretari de Defensa. Rumsfeld és considerat el màxim responsable de la mala planificació de la guerra de l'Iraq, i fins i tot l'abnegat estament l'havia criticat amb duresa pública.

Els líders demòcrates al Congrés i al Senat, Nancy Pelosi i Harry Reid de Nevada, celebren la victòria del Partit Demòcrata a l'Hotel Hyatt Regency de Washington la nit del dimarts 7 de novembre.

Ohio com a Pennsilvània, la taxa d'atur és força més alta que a la resta del país, i la percepció que la bonança macroeconòmica només reverteix en millores en la qualitat de vida d'una minoria de la ciutadania pot haver portat milers de

ment, però l'obstinació presidencial l'havia permès sobreviure contra tot pronòstic.

Aquest gest és interpretat per la majoria d'analistes com un reconeixement de Bush que el context polític d'aquests dos darrers anys de mandat serà molt diferent a l'anterior. Acostumat a comptar amb un Congrés força submís, el president haurà de ser més flexible, sobretot si tenim en compte que la seva popularitat no supera el 40%. Fins i tot alguns companys de partit poden veure's més lliures ara per distanciar-se del seu líder.

votants a decidir canviar el color del seu vot.

Nous reptes per als demòcrates.

El nou escenari també imposarà canvis destacables en la conducta dels guanyadors. Fins ara, els demòcrates no han tingut la necessitat d'elaborar un programa alternatiu al conservador. Sabien que només els calia deixar-se portar per la potent onada "anti-Bush" per guanyar aquestes eleccions. Fins i tot en la qüestió de l'Iraq trobem posicions molt diferents en el si del partit. Ara bé, si pretenen recuperar la Casa Blanca, hauran de consensuar una posició comuna en els principals temes que preocupen els votants, la qual cosa, paradoxalment, pot ser més complicada després d'haver assolit el control del legislatiu. El preu que cal pagar per haver-se infiltrat en alguns feus republicans ha estat l'increment de l'heterogeneïtat dins el bloc demòcrata al Congrés. La ideologia d'alguns dels diputats triats al sud i a l'oest del país és

de caràcter marcadament conservador, i més propera als postulats republicans en molts àmbits.

Així les coses, la confluència d'aquests canvis a banda i banda de l'espectre polític pot donar pas a major cooperació bipartidista. El president és qui haurà de moure fitxa primer, ja que un estancament de la situació a l'Iraq posaria la Casa Blanca en safata als demòcrates el 2008, i comprometria el judici històric del conjunt de la seva presidència. La gran pregunta és si els demòcrates seran capaços de superar els seus instints "anti-Bush", especialment ara que la majoria legislativa els pot permetre tenallar el president. Sense cap dubte, el bé del país seria millor servit si ambdós partits col·laboressin per trobar una sortida digne al vesper iraquí. Ara bé, no sempre els interessos nacionals coincideixen amb els de partit.

*Ricard González
Washington*